

Seat No. : _____

FE-110

February-2025

M.A., Sem.-I

405 : History

(History of Education from Ancient Times to 1950 A.D.)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

ભાગ - I

1. 'નાલંદા, તક્ષશિલા, વલભી ભારતના પ્રસિદ્ધ વિશ્વવિદ્યાલયો હતાં' – વિધાન ચર્ચો. 14

અથવા

1. વેદકાલીન શિક્ષણના સ્વરૂપનો ખ્યાલ આપો. 14

2. સલ્તનતકાલીન શિક્ષણની સમજ આપો. 14

અથવા

2. મુગલકાલીન શિક્ષણ વિશે સમજાવો. 14

3. બ્રિટીશકાલીન શિક્ષણ વિશે વિસ્તારથી સમજાવો. 14

અથવા

3. મોન્ટેસરી શિક્ષણ પદ્ધતિની ચર્ચા કરો. 14

4. ગુજરાત વિદ્યાપીઠની સ્થાપના, કાર્યો અને સમાજજીવનમાં પ્રદાન વિશે નોંધ લખો. 14

અથવા

4. 'શાંતિનિકેતન' વિશે વિસ્તારથી વર્ણન કરો. 14

ભાગ - II

5. એક અથવા બે વાક્યમાં જવાબ આપો : (કોઈપણ સાત)

14

- (1) 'હન્ટર કમિશન' શા માટે આવ્યું હતું ?
 - (2) શિક્ષણની વ્યાખ્યા આપો.
 - (3) 'વુડ ડીસ્પેચ' ભારતમાં કયા વર્ષમાં આવ્યું હતું ?
 - (4) 'ભીલ સેવા મંડળ'ના સ્થાપક કોણ હતા ?
 - (5) 'પીપલ્સ એજ્યુકેશન સોસાયટી'ના સ્થાપક કોણ હતા ?
 - (6) શામળદાસ કોલેજની સ્થાપના ક્યારે થઈ હતી ?
 - (7) 'ડેક્કન એજ્યુકેશન સોસાયટી'ના ઉદ્દેશ્યો
 - (8) ગુજરાત યુનિવર્સિટીની સ્થાપના ક્યારે થઈ હતી ?
 - (9) ત્રિપિટક ગ્રંથોના નામ જણાવો.
 - (10) 'હીસ્ટ્રી ઓફ એજ્યુકેશન ઈન ઈન્ડિયા'ના લેખક કોણ છે ?
 - (11) અંગ્રેજી શિક્ષણ કયા ગવર્નર-જનરલના સમયમાં ફરજિયાત કરાયું હતું ?
 - (12) ગુજરાત કોલેજની સ્થાપના ક્યારે થઈ હતી ?
-

Seat No. : _____

FE-110

February-2025

M.A., Sem.-I

405 : History

(History of Education from Ancient Times to 1950 A.D.)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

Answer the following questions :

PART-I

1. 'Nalanda, Takshashila, Valabhi were noted universities of India' – Discuss the statement. 14

OR

1. Define the nature of Vedic Education. 14
2. Define the education during Sultanate Age. 14

OR

2. Explain about education of Mughal period. 14
3. Explain in detail about the education of British Age. 14

OR

3. Discuss the Montessori Education System. 14
4. Write a note on establishment, activities and social contribution of Gujarat Vidhyapith. 14

OR

4. Describe in detail about 'Shantiniketan'. 14

PART-II

5. Answer in **one** or **two** lines : (Any **Seven**)

14

- (1) Why did 'Hunter Commission' come ?
 - (2) Define Education.
 - (3) 'Wood Dispatch' came to India in which year ?
 - (4) Who was the founder of 'Bhil Seva Mandal' ?
 - (5) Who was the founder of 'People's Education Society' ?
 - (6) When did Shamaldas college found ?
 - (7) Objectives of 'Deccan Education Society'
 - (8) When was Gujarat University founded ?
 - (9) Mention name of Tripitak Volume.
 - (10) Who authored 'History of Education in India' ?
 - (11) English education made compulsory during the time of which Governor General ?
 - (12) When was Gujarat College founded ?
-

Seat No. : _____

FE-110

February-2025

M.A., Sem.-I

405 : History

(History of Science and Technology in India)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : બધા પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

1. હડપ્પીય સભ્યતામાં વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજીની સમીક્ષા કરો. 14

અથવા

1. ભારતમાં બીજા શહેરીકરણ માટે કૃષિક્રાંતિ જવાબદાર હતી. વિધાન સમજાવો. 14

2. પ્રાચીન ભારતમાં વૈદકશાસ્ત્રનો વિકાસ આલોખો. 14

અથવા

2. મધ્યકાલીન ભારતમાં કાપડ તકનીકની સમીક્ષા કરો. 14

3. મુઘલકાલીન ભારતમાં ભૌતિકવિજ્ઞાન અને ગણિતશાસ્ત્રનો વિકાસ આલોખો. 14

અથવા

3. મધ્યકાલીન ભારતમાં ધાતુવિજ્ઞાનનું મૂલ્યાંકન કરો. 14

4. મધ્યકાલીન ભારતમાં પર્યાવરણીય સમસ્યાઓ વિશે ચર્ચા કરો. 14

અથવા

4. મધ્યકાલીન ભારતમાં જીવવિજ્ઞાનની સ્થિતિ સ્પષ્ટ કરો. 14

5. કોઈપણ સાત પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો :

14

- (1) ભૂમરા રંગના વાસણો કઈ સંસ્કૃતિ સાથે સંકળાયેલ છે ?
 - (2) ભારતમાં લોખંડની શોધ ક્યારે થઈ હતી ?
 - (3) ભારતના સૌથી પ્રાચીન સિક્કા કયા છે ?
 - (4) કાર્બન-14 શું છે ?
 - (5) ઉત્તરના કાળા ચળકતા વાસણો કયા સમયના મળી આવ્યા છે ?
 - (6) ચરકસંહિતા શેની સાથે સંકળાયેલ છે ?
 - (7) મધ્યકાલીન ભારતની કાપડની જાતો જણાવો.
 - (8) કયા મુઘલ રાજાએ ગણિત અને વિજ્ઞાનના અભ્યાસ પર ખાસ ભાર મૂક્યો હતો ?
 - (9) મુઘલકાલીન જહાજોના પ્રકાર જણાવો.
 - (10) સલ્તનતકાલીન સિક્કાના નામ આપો.
 - (11) મુઘલકાલીન ધાતુવિજ્ઞાન સાથે સંકળાયેલ પુસ્તકનું નામ આપો.
 - (12) પ્રાચીન ભારતના ખગોળવિજ્ઞાન સાથે સંકળાયેલ પુસ્તકો જણાવો.
-

Seat No. : _____

FE-110

February-2025

M.A., Sem.-I

405 : History

(History of Science and Technology in India)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. Evaluate Science and Technology during Harappan Civilization. **14**

OR

1. The Agrarian Revolution in India was a reason behind the Second Urbanization of India. Explain statement. **14**

2. Give an outline of development of Medical sciences in Ancient India. **14**

OR

2. Evaluate the Textile Technology in Medieval India. **14**

3. Explain the development of Physics and Mathematics during Mughal Age in India. **14**

OR

3. Evaluate Metallurgy in Medieval India. **14**

4. Discuss the Environment Issues in Medieval India. **14**

OR

4. Explain the condition of Bio Science during Medieval India. **14**

5. Give answers of any **Seven** :

14

- (1) The Painted Grey Ware is associated with which culture ?
 - (2) When was the Iron discovered in India ?
 - (3) Which are most ancient Coins of India ?
 - (4) What is Carbon-14 ?
 - (5) The Northern Black Polished ware was discovered during which time ?
 - (6) The Charak samhita is associated with whom ?
 - (7) Which types of textiles were used in Medieval India ?
 - (8) Which Mughal King specially focussed on education of Science and Mathematics ?
 - (9) Name the types of Ships during Mughal age.
 - (10) Give the names of Coins in Sultanate period.
 - (11) Give the name of the book which is associated with Metallurgy during Mughal age.
 - (12) Give the name of the books related to Astronomy in Ancient India.
-